

**SOCIALIST KRI-
TIZIRA PINCHO-
TOVO AKCIJO**

ho odpomoči. Vsa vladni ustroj
prikrojen v prid bogatinom.

brezposelne so po mnenju socialističnega poslanca Hoopesa in Readinga krivična napram delavstvu in naklonjena bogatinom. Cameron je priporočal, da se n

potrební denar in omenil, da bi
bilo obdavčenje bogatinov v t
svrhu nelegalno, "razredna legis
lacija."

na interpretacijo svojega
ralnega pravdnika Schnaderja
ki je rekel, da bi bila direktna
vladna podpora brezposelnih
protiustavna.

more storiti za bresposelnost, to, da se kretna javna dela, p katerih bi bilo mogoče upoati razmeroma le majhno števil bresposelnih, katerih je v drž

"Moje mnenje je, da bi drža-
no vrhovno sodišče lahko našlo
pot, ki bi dovoljevala direktno
podporo. V vojnem času ni bi-
lo drugače."

...prišla ljudi na protekcijo dr-
ve. Zakaj naj bi sedaj ne b-
mogoče pomagati brezposeln-
in jim preskrbeti vsaj streho?

drugim ukrepom, s katerimi je zatrl ustavne garancije. Mnojevo se je suspendiralo prav do svobode govora, tiska in slanja, ker se je smatralo, da

tuira tako izjemno stanje, ki
upravičevalo drugačno inter-
tacijsko ustavo, potem jaz ne v-
kaj naj bi."

choov program izjaviti, skuša z njim zdraviti bolezen pa odpraviti vzroke bole. "Njegovo priporočilo za davke konzum ne pomeni nič drugega kot preprosto predačo v

več delavcev je zaposlenih le
časa. Kljub temu jih pa
Pinchot obremeniti s davki
konzum in zvižati municip
davke in dolgove. Istočasno

"Poleg novega davčnega mena na tiste, ki so najmanj zmožni ga nositi, governe

skih mas, da si je to prva p
ba, predno se bo biznes n
zopet poživeti. Radi relat
majhnega števila bogatino

že sedaj potrošijo vse doh
na potrebnost. In zvišanje
municipalnih davkov in davko
konzum pomeni le to, da
imeli za naprej še manj de

"Ako se pomožna akcija napelja iz velikih dohodkov, tere prejemajo bogatini, ni več denarja za potrošit

inga sta takoj po otvoritvi
nega zasedanja legislatur
novno predložila predlog
vladno zavarovanje proti b

1. nov.
a par-

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASNIK IN LASTNINA SLOVENSKE MAROŠKE PODPORNE ZVEZE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Marošnja: za Evidenčni list (svoje članke) in Kanadsko \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Članke in Člani \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inštrukcije \$2.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Canada \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

One copy per day—Subscriptions are not for sale.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Made in the U.S.A. by the U.S. Printing Press.

PROSVETA

2007-05 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

\$5000 letnih dohodkov

Čikaška delavska federacija izjavlja, da je \$5000 letnih dohodkov umestna in potrebna vsota za eksistenco moža z družino, ki hoče živeti po ameriškem standardu. Iz tega razloga zahteva, da morajo biti oženjeni mošje, ki imajo \$5000 ali manj letnih dohodkov, izveti od plačevanja državnega dohodninskega davka, ki ga pripravljajo v legislaturi za državo Illinois.

S pettisot dolarji na leto se že dobro živi; ne razkošno, toda primerno. Družina ima lahko svojo hišo, avto in drugi komfort. Federacija meni, da bi se vlada, federalna in državna, ne smela dotakniti tega dohodka nobene družine; kar je nad to vsoto, pa lahko odavši z naraščajočo lestvico.

Koliko pa je danes delavcev, ki zaslužijo \$5000 na leto? Ne mislimo brezposelnih, temveč one, ki delajo stalno. Koliko jih je?

V Združenih državah je komaj okrog en milijon posameznikov, ki plačujejo federalni dohodninski davek od \$5000 in več letnih dohodkov. To se ni en odstotek vsega prebivalstva dežele. Pomisliti je pa treba, da so v tem milijonu všteti milijonarji, milijardarji in sploh vsi kapitalisti v Ameriki — vsi od \$5000 naprej.

Domneva se — naša fina uradna statistika nima natančnih števil, in če jih ima, jih skriva — da je samo v Chicagu okrog 40,000 oseb, ki plačujejo dohodninski davek od \$5000 in več letnih dohodkov, Chicago pa ima čez tri milijone prebivalcev!

Iz teh par števil je jasno, da so zunaj tega kroga milijoni — več kot 99% vseh prebivalcev — ljudi, ki nimajo \$5000 letnih dohodkov, kljub temu prispevajo skupno federalni vladi silne milijone dolarjev v davkih od svojega plačila dohodka med \$3500 (federalni maksimum izvetja za družino) in \$5000. To je krivično.

Federacija čikaških delavskih unijs ima prav, ko zahteva, da mora biti državni dohodninski davek, ako bo sprejet, naložen na dohodke onih in samo onih, katerih presegajo letno \$5000. Edino ti so zmorni, da lahko plačajo.

Rumunski ocvirki

Kaj bi ameriško senzacionalno časopisje počelo, če bi ne bilo rumunske dinastije? Sicer so na svetu še drugi dinastični ostanki iz starih blaženih časov, vse pa kaže, da je ameriški smok adoptiral komični rumunski dvorček za svoje posebno čudo. Povprečni Američani imajo sploh čudne pojme o dinastijah. Menda še verujejo v črno pravljico, da so kralji in cesarji nekaki nadljudje, skoro nadzemski bitja, ki so brez greha in smehe. In če se na kakem dvoru zgodi kaj človeškega, živalskega ali celo zverkega, so vsi iz sebe in presenečeni se vprašujejo: Ali je to mogoče?

Ko je rumunski kralj Karol še gostoval v Parizu s svojo rdečaso ljubico, madamo Magdo Lupescu, mi niso ameriški reporterji za zlodja dali miru. Na prvi strani ameriških listov sta imela Karol in Magda stalno rezerviran prostor. Vsak ameriški otrok ju je že poznal. Istovestno je imela srečna Rumunija za kralja Karlovo dete in to dete je bilo novo čudo za ameriške liste. Pustolovec Karol je čez noč postal kralj (to je bilo mogoče le na Balkanu, kjer je vse mogoče), nova senzacija! In danes? Karlov brat Nikolaj si je vzel za ženo neko plebejko, katero je pridobil, da se je ločila od svojega moža, ima s njo ljubezenske pustolovščine že pet let in rodila mu je otroka. Gosh, spet senzacija! Karlo pa ni po volji bratove početje — kar je bilo zanj dobro! — začel je bratu nekaj groziti in končno sta se stela. Kakor poročajo iz Budapešte, je Nikolaj pred nekaj dnevi tako dobro oklofutal brata kralja, da je danes ves črn po obrazu.

Well — ali je na ljudi to kaj novega? Ali je to novica za dinastične kakor finančne trote? Ako hoče Amerika res uživati senzacijske prve vrste, naj posveti na moderne ameriške dvore od newyorškega Broadwaya do čikaškega Gold Coast in naivni bodo videli, da so dinastični seksualni abnormalneži v Evropi mikroskopično usi v primeri s ameriški puritanskimi monstrumi. Forget it!

Svet Lige narodov se posvetuje v Parizu, kako bi preprečili lanski sneg. Yep! Sklenili so, da lanski sneg ne sme padati. Seveda pa bo padal — ker je že padel.

Glasovi iz naselbin

Zanimiva beležka iz raznih krajev

(Dopisovalci in poročniki domačih vesti, ki jih Prosveta prinaša danes v koloni "Glasovi iz naselbin," naj vselej podpisujejo svoje polno ime in zavežejo naj naslov, kar naj smiselno, da jasno kaže na svoj prebivališče. Poročila in dopisi naj bodo jedrasti, kratki in razumljivi; opisni poročila naj bodo kratka in jedrasta. Na anonimna pisma in dopise se ne bomo odzvali.)

Spet doma

La Salle, Ill. — Zadržal sem se oglašil iz Las Vegasa, Nevada. Ker ni bilo dela na nasipih pri Hooverjevem jezui in le 300 milj do Los Angelesa, Calif., smo se odpeljali tja.

Prvih 200 milj Californije je sama puščava, potem pa prične lepa cesta, ki pelje po strmih gorah v rodovitno dolino San Bernardino. Tam je slika vsa drugačna. Lepe palme ob cesti in pomarančni nasadi. Peljali smo se med tisoče akrov vinogradov. Opazili smo, da so polovico lepše in sladkeje grozdja pustili sušiti in gniti, ker ga ne morejo prodati s profitom. Koliko ga je ostalo neobranega v drugih krajih Californije, ne vem. Sadje-rejci tudi občutijo depresijo.

Pasadena je lepo mesto s krasnimi vrtovi ter krasnimi vilami, ki so večina v španskem slogu in živih barvah.

Los Angeles — Angelsko mesto — je pa milijonsko mesto, čisto in ne tako natrpano kot so velika mesta v srednjih in vzhodnih državah. Na vzhodni strani mesta je sloviti Hollywood in Beverly Hills. Tam je po hribih in gričih natresenih na stotine lepih palač z velikimi bujnimi parki in vrtovi. Tam uživajo parasti sad milijonov delavcev. Delavce razmere so tam kot povsod — slabe.

V okolici Trinidada, Colo., se tudi alabo dela in v Kansasu ni nič boljše. Ustavil sem se v West Frankfortu, Ill., kjer rovi še nekoliko obratujejo, toda, ker je vpeljan strojni obrat, dela večina premogarjev le polovico, tretjino, ali pa še manj časa, mnogo pa jih je, da sploh nič ne delajo ter trpijo veliko pomanjkanje.

Sedaj sem nazaj v La Salle. Ko sem ga zapustil, je ena ciklovna počivala, sedaj so pa v njej spet pomalemi pričeli z delom, ampak za nižjo plačo. Sedaj zaslužijo delavci v tej tovarni od \$2.40 do \$3 na dan. Dve cementarni pa sta ustavili obrat, tako da bo sedaj tudi tukaj pomanjkanje obutno.

Anton Udovč.

"Miklova Zala" v Milwaukee. Milwaukee, Wis. — Zadržal sem se tukaj večer sem bil po "Neeli" a-veniji, in če od daleč sem zagledal veliko gručo ljudi pred Deleškovo hišo. Mislim sem si, ali kje gori, ali so pa h komu prišli po kotliček, ker navedno se je takrat sberlo toliko ljudi skupaj.

Ker sem tudi jaz podvržen velikemu "firbu", sem bil kar skokoma med gručo. Kaj se je zgodilo, vprašam. Nekdo mi odgovori: "Sedaj se ni, pač pa se bo. Sedaj se šele kuha in pripravlja." Sedaj sem se šele razgledal in videl, da so sami znani obrazi.

"No kaj pa bo takega?" "Ali ne vidiš?" "Miklova Zala" pride v Milwaukee v nedeljo 13. decembra. Saj si menda že slisal kaj o nji?" "O, to pa to, slisal, bral sem o njej, pa tudi videl sem že, ko so nekje to prelepo slovensko zgodovinsko igrice igrali. Zdaj jo mislite pa vi igrati? Hm, hm, je že lepo, ampak, ampak..." "No, kaj je, ampak, ampak..." "Je ven s pomisleki. Kaj mislite, da ji ne bomo kos? Ali da nimamo moči? Ali da nas je premalo? Kar tu pogledaj, pa kaj se pride, blizu 60 nas je. In prav zdajle gremo gor na vajo."

"Ni ne rečem, da vas ni dosti, da niste zmorni, ampak, zamera gor ali dol, rečem pa, da "ga" boste "popokali," ker boste napravili veliko luknjo z "Miklovo Zalo". To je vendar igra, pri kateri je treba scenerije več kakor pri največji igri, ki se je kdaj igrala v Milwaukeeju. Trdnjava, akalovje, gozd, turški tabor, turške ječe, številni kostumi in druge različne priprave. Kje imate vse to? In če to vse date napraviti, ali veste, da potrebujete stotake? Pa v teh kilah in spufinah časih? Kaj mislite, da se ne bi bilo to igrati že davno postavilo na milwauski oder, da ne bi bilo strahu pred scenerijo in stroški?" "Fant," me prekine nekdo,

"kar prihrani si svoj "api". Mi vse to že vemo. Samo o vsem tem mi računamo malo drugače. Prvič, imamo še nekaj centov v blagajni iz prejšnjih časov, zato nimamo strahu pred luknjo. Drugič, pa vemo, da čim slabše so časi, tembolj si moramo prizadevati, da nudimo ljudem več za manjši denar. V teh časih ljudje tudi potrebujejo še več razvedrila. Enkrat ali dvakrat v letu ima dram. In pevski zbor Slov. doma priredbo in takrat morajo biti posetniki zadovoljni, pa magari trpi tudi večini blagajna pri tem."

"Imamo pa tudi še ljudi med nami, ki so izvrstni mehaniki ter jim je tudi pri srcu naš oder in igre. Tlho in skromno že par mesecev le-ti žrtvujejo po cele dneve in tudi noči, zato, da se bo na dan 13. decembra pred očmi posetnikov igre "Miklova Zala" odprl nov svet, nova scenerija, novi prizori, ki bodo delo in žrtve njih rok."

"Če ti toliko čez mero žrtvujejo, potem mislim, da bodo tudi številni prijatelji lepih, originalnih slovenskih iger, če par tednov pred igro pritrjujejo par centov tu ali tam, da spravijo skupaj borih 40 centov za vstopnino, da bodo ali pogledat "Miklovo Zalo," ki je vredna najmanj \$2 vstopnine."

"Vidiš, taka je ta stvar." Po teh besedah je odšel po stopnicah, drugi pa za njim na vajo. Rad bi mu bil še ugovarjal, dami sem videl, da govori iz njegovega trdnega zaupanja, navdušenja in trdnega volje, ki je bila podprta s pritrjevalnimi gestami številnih tovarišev soigralcev.

Zamisljeno odkorakam naprej brez cilja, in šinila mi je misel v glavo, da bi se utihotali med nje in jih opazoval kako se vadijo za "Miklovo Zalo." Očnem se nazaj in šel sem gledat in poslušat. Kaj sem videl in slisal ter vsebinsko "Miklovo Zala" pa povem prihodnje.

Za danes pozdravlja vse čitatelje — Milwauski firbec.

"Prešeren" se zahvaljuje

Cicero, Ill. — Moški pevski zbor "France Prešeren" si šteje v dolžnost, da se zahvali slovenski javnosti v Chicagu in okolici, kakor tudi vsem pevskim društvom, katera so z nami sodelovala na našem koncertu dne 16. nov. Presenečeni smo bili, na nepričakovano velikem posetu.

Lahko trdim, da dvorana SNPJ ni bila samo napolnjena do zadnjega kotlička, ampak je bila tudi premajhna. Veseli nas, da imamo slovenski narod v Chicagu in okolici na naši strani v toliko meri. Na tej priložnosti se zopet pokazali, da se zanimamo za kulturno delo, katerega izvajal zbor "Fr. Prešeren".

Sedem tednov star kogvar (iz naše rodbe), ki je bojal pred fotografom na zadnje umetno veje v Woodland Park svernjaku, Seattle, Wash. Dali so mu ime Lawrence.

Vaš poset nam je dokaz, da smo na pravi poti, katero smo si začrtali ob ustanovitvi, tega načrta se bomo držali tudi v bodoče, ker vidimo, da je naša publika zadovoljna z njim. Zavedamo se, da brez vaše kooperacije je naš obstoj nemogoč. Bodite prepričani, da bomo tudi mi sodelovali z vami kadarkoli nas boste potrebovali.

Na problem koncertu ste opomogli naši blagajni za par stotakov, zadržujemo vam, da vsekakor tega denarja bo porabljen za kulturno delo, katero vrši "Prešeren", in tako vam bo zopet vse povrnjeno v obliki lepih pesmi in iger.

Torej, hvala vam! Bodite prepričani, da bo zbor "France Prešeren" nadaljeval s kulturnim delom za splošno slovensko publiko v Chicagu in okolici.

"Prešeren" je vaš!

Za publ. odsek.

Frank Stonich.

Slabi časi

Bridgeport, O. — Star pregovor pravi "kdo ne dela, naj tudi ne je." Ta pregovor bi bil popolnoma na mestu, če bi bilo danes delo za vse tiste, ki bi radi delali, in zelo lahko je uganiti kdo ne bi bil upravičen jesti. Ampak sistem imamo danes tak, da kdor ni še nikoli delal, je življenjsko in zelo razkošno, dočim smo mi, ki gremo že od zgodnje mladosti, zaslužili le za akromno življenje.

Tako slabih časov kot so sedaj sploh ni še bilo. Milijone delavcev nima dela in tudi ne jela, da gladi umirajo. Ali ni to sramota za tako bogato deželo kot je Amerika? Amerika šteje 120,000,000 prebivalcev. V njej se pridela toliko živeža, da na pomanjkanje sploh ne bi bilo misliti, ako bi bilo urejeno pravilno.

Dokler se je delalo še malo boljše in plače niso bile tako nizke kot so sedaj, se je še izhajalo, a koravno še ne tako kot bi se moralo. Marsikateri dober gospodar si je tudi nekaj prihranil, nekateri več, drugi manj. Večidel vsak je nalagal svoje prihranke v banko, kjer je bil denar po zadržanju lastnikov bank najbolj varno shranjen. Ali tudi tukaj je bilo veliko prevaranih. Večina bank je zaprla vrata in ukradla se tiste prihranke delavcev, ki so jih imeli, radi nepoštenosti ali pa slabega vodstva. Vlada ne ukrene v tem popolnoma nič. Zakaj jim ne stopi na prste? Naredili bi tako postavbo, kot jo imajo na Kitajskem, da vsakega obglavijo, ki vedoma kaj zakrivi ali naredi kak zločin. Ko bi imeli v Ameriki tako postavbo, bi ne bil še nobeden zgubljen v banki nič centa!

Vaš delalnih delavskih razmer, v katerih se nahajamo, smo prizadeti posamezno kakor tudi skupno. Pogledajmo podoben organizacije, med katerimi je tudi SNPJ. Kako so vse prizadele, nobena ne more uspevati kakor so v normalnih časih, ali vzlic slabim delavskimi razmeram SNPJ je vseeno bližje lep napredek. Vaak, kdor bere Prosveto, vidi koliko izredne podpore za assement in drugo je SNPJ že v tej krizi izplačala članom, ki so v

velikem pomanjkanju. Veliko je mater, ki ne morejo biti tako dobre svojim otrokom kot je SNPJ svojim članom. Zato je pa tudi naša dolžnost, da smo ji tudi mi zvesti kakor v dobrih tako tudi v slabih časih. SNPJ tudi plačuje več podpore v slabih časih kakor v dobrih, ker podpira tiste, ki so valed brezposelnosti najbolj prizadeti. Ali dela katerega inšurence kompanija kaj takega? Je pač lahek, enostaven odgovor: nobena!

Rojaki, kateri še niste člani člani SNPJ, pristopite, dokler ste zdravi, ravno tako kateri še nimate otrok zavarovanih, dajte jih, da pristopijo. Assement od enega do 16. leta je 20c na mesec, in to je vse. Posmrtnina pa po starosti od \$34 do \$600. Ali plačuje katera inšurence kompanija za 20c na mesec do \$600 posmrtnine? Je tudi kratek odgovor: Nobena!

Martin Kosa.

Prof. Gide o vzrokih finančne krize v Angliji

Znani francoski zadržni teoretik in narodni gospodar, profesor pariske Sorbone Charles Gide je napisal v francoski zadržni reviji "Emancipation" članek o vzrokih današnjega položaja v Angliji. Tu izjavlja prof. Gide: "Današnji položaj Anglije je posledica slabih okoliščin ne samo denarnega značaja. Anglija je morala od svetovne vojne sem izvršiti težke naloge, morda celo težje kakor Nemčija sama."

Prvič je izgubila največji vir angleškega bogastva, premog, oba svoja glavna odjemalca: namraz paroplovbo, ki se poslužuje sedaj večinom olja, in železnice, ki uporabljajo elektriko. Drugič zahteva enormno o-zemlje Indije, ki ima štiri petine vsega prebivalstva Velike Britanije in ki tvori izdaten od-jemen trg za njeno blago, svojo neodvisnost in bojkotira angleško blago. Tretjič ne more Anglija najti nikakih novih delovnih možnosti za znotraj svojih tleh, ker so ji odvzeta njena stara odjemna ozemlja, in si ne more pridobiti nikakih novih tleh, ko se pa dan na dan za-ščitne carine povsod samo po-višujejo. V nadi, da svojemu delavstvu prekrbi zaposlenje in utrjena, ker naletijo povsod le na za njo zaprta vrata, namereva Anglija tudi svoja vrata za-preti in se odredi načelu svobod-ne trgovine, ki je pomenila za Anglijo eno stoletje bogastva; ta-opustitev svobodne trgovine je nevaren ukrep, kajti gotovo ne bo mogla Velika Britanija po-večati svojega izvoza, ako bo zaprla uvoz iz konkurenčnih dr-žav. To bi bil primeren trenutek, da bi stopil v opredelje kak vel-ik državnik, ako Anglija sploh ima kakakega takega moža. Ali doslej je Anglija, ako so prišle nad njo kake temne ure, še ved-no našla takega moža; in tako tudi zdaj tak državnik ne bo iz-ostal. Treba je predvsem ohraniti mir! Anglija je bila vedno kraljica morja in kdor vlada morju, ima v rokah ključ do u-spehov."—Cv. K.

Boj za "modri trak"

"Modri trak" dobi kot odliko-vanje tista ladja, ki najbolj hit-ro prelope pot iz Amerike v Evropo ali obratno.

Za "modri trak" se bore dan-danes trije narodi: Nemci, Fran-cozi in Angličani.

Angleška parobrodna družba "Cunard Line" je naročila v la-djedelnici v Glasgowu nov par-nik, ki naj prekaša vse druge parnike po velikosti in hitrosti. Pa tudi Francozi ne mirujejo. Komaj so zvedeli, kaj namerava Cunard Line, so tudi oni naročili v ladjedelnici v Saint Nazaire o-gromen potniški parobrod, da bo-do kos angleški konkurenci. O-be ladji bosta imeli nad 70,000 ton in upajo, da bodo lahko tek-movali z nemškimi parnikom "Bremen", ki ima danes "modri trak".

Francoški veleparnik, ki še ni-ma imena, bo kar najbolj raz-košno urejen potniški parnik. Stroji bodo razvijali do 300,000 konjskih sil. Angličani in Francozi upajo, da bodo nove ladje vozile s hitrostjo 55 kilometrov na uro ali pa še več. Angleški parnik bo dolg 350 metrov, francoški 300. Meseca januarja bosta po dose-danjih razunih obe ladji gotovi in nato se bo pričel boj.

Na Trunkovo brbljanje

Končno se pa Trunk odkriža vse te sita tem, da zapise, da posamezna župnija, katoliška cerkev, vsolnija cerkev. Kdo trdi, da je? Oneal nikjer ne pravi, da so stavkajoči grobarji opravili s papežem in km cerkvenim sborom, ki reprezentira vse kev. Imeli pa so opraviti z močno cerk organizacijo, ki je del katoliške cerkve. bi ne hotel izgubiti tega dela. Kje bi splošna cerkev, če bi izgubila svoje lokalne organizacije? Kaj pa je cerkev, če ni orga cija ljudi in premoženja? Čudno, kako se zataji cerkevna organizacija, ki se slab stavi. Kar izgine nekam! Saj to še ni ce in vsa moralna odgovornost za krivico, bila storjena grobarjem na katoliškem po listu, je oprana!

Tako govori in "rešeta" Trunk Onealov tiko papežev enciklike. Ton njegovega šeta" je, da Oneal in vsi oni, ki se stri z njim—ne razumejo papeža. Onealova pa ga je "napačna" Trunk kralo priznava, Oneal navedel morda neoporečna dejstva, pak ta dejstva "še niso dokazi." Pri Tr je sploh vaak dokaz nemogoč; on slepo za gode svoje.

Naposlled zasoli svoje "rešeto" s—aimu pri jednotah. To je fin "argument" za t ki ne vidijo daj od nosa. Kakor da je o kriv z drugimi socialisti vred, da je prišla nemska kriza, ki je pomnožila simulante v pornih organizacijah! Katoliška župnija v Yorku ni cerkev, toda simulanti—tudi v lški jednoti!—so materializem. Dokler n socialistma in materialistnega naziranj svetu, ni bilo nobenega simuliranja, nobe sločina in vsi ljudje so bili kakor angli Kdor med Trunkovimi kimaveli hoče, lahi verjame.

Ob koncu je treba povedati še to, da T sploh ne zna pisati pravilne slovenščine, imamo napake, toda moč, ki hoče biti učen, da hoče vse kritizirati, bi se ne smel štiti a tako revnim in robatim jezikom. drugim očita, da ne razumejo tega in o bi moral pokazati, da vsaj on nekaj razum zmore. Tako pa je velika revščina na koncih in krajih—bogastvo je le v pra brbljanju, ki ga je stari Trunk nazidal višjo od hriba, na kateri ubija čas. Naj k še višje!

KONEC.

Ivan Mok.

Zloraba alkohola

Zloraba alkoholnih pijač je združena ko težkim oškodovanjem zdravja, da je naravno, če se pokaže tudi v sprememba raznih organih, na srcu, želodcu, jetrih, ganih itd. Tako svana "Wernickejeva zen", ki jo je opaziti elasti pri pijančih vade in se pojavlja s tresenjem, čutnimi varami, omrtvelostjo očesnih mišic itd., je saza s spremembami tkiva določenih mo-skih delov. A takšne spremembe nasto tudi zavoljo drugih vzrokov in često sploh

Pač pa ima moderna medicina prave nalijsni znak za alkoholiziranje pacienta v membah, ki se javijo v tako zvanih ses telesnih (corpora mammillaria) v določu delu možganov. Ta telesa otrdijo in se zn-šajo, pod mikroskopom pa se pokaže, da zgodilo to zaradi močne rasti podporneg veznega tkiva v njih. Ze a prostim očeso da opaziti ta razlika med telesci normal-šloveka in pijanca po barvi, kajti normal-lesca so sivkasto bela, pijančeva pa svetlo-vo temno rjava. Nemški raziskovalec K. Neuburger, ki se je bavil dalj časa z skovanjem teh sprememb, pravi, da so pijancu tako pogosta, da so najzanesljivejši za ugotovitev, ali je kakšen pacient alko-ali ne, dočim se spremembe na drugih or-čestokrat ne pokažejo ali pa jih je povzro-lahko druga bolezen.

V ostalem pa še ne vemo gotovo, zak-alkohol loti baš teh telesa najbolj, kakor vemo, zakaj to prav za prav rabijo.

Novo zdravilo za čmerno in pobitost

V strokovnem listu za zdravnike "Me-nische Welt" poroča dr. Kramer o uspehi-jih je dosegel pri zdravljenju melanholije tožnosti) na nov način: bolnikom je daja dva meseca neko zdravilo, ki odganja Uspehe je dosegel še v prvih tednih, naj na telesu, potem pa tudi duševno. Bolni-se zredili, dobili so zopet zdravo barvo in stali so tudi veseli in zadovoljni. Ljudje, preje topo zrl predse in se za vse svet-več brigali, ampak so le premišljevali, začeli zopet zanimati za svojo okolico in stali zopet dožvetni za vse dogodke, oto- pa je kar prela.

Nekaj, kar mnogi ne vedo

Mnogo ljudi ne ve, da ni nobena banka v Kanadi l. 1930 v-čila svojih plačil; da imajo Združene države 17,700 hot- da je prišel l. 1900 samo en par svil- nogavice na 245 žensk, danes pa pride 7 p- svilenih nogavic na vsakoz žensko; da imajo čebele tudi možgane; "ma- ima najmanjše; in da se sredina znamenitega mostu New Yorkom in Brooklynom po zimi dv- za 36 palcev višji nad vodno gladino kako- je po leti.

Ali vidite pritrjen "tab" vrhu zavoj-
čeka? Pritlačite polovico s svojimi pal-
cem. Obrnite drugo polovico, Prep-
Zip! To je vse. Edinstveno! Zavite v
je varen proti prahu, mokroti in ha-
naženo, lepo SVEŽE!-ka more biti
kot LUCKIES' izboljšani Humider sa-
labko na odprti Dame-LUCKY TA-
no vaše prate.

V boju za kruh

Za Prosveto spisal Nace Mihevc

Med potniki, ki so dopotovali z vlakom, so se na peronu mešali železničarji, eni v lepih, temnomodrih uniformah, drugi v umazanih, sajastih oblekah. Hiteli so sem in tja, vsak svojo pot, resni, zamišljeni. Tik za Lenčkinim hrbtom se je vil mlad železničar s črnim kovčkom v roki in zvito, umazano-rdečo zastavico. Prehitel je Lenčko in ji ostro pogledal v obraz. "Dobro jutro, Lenčka! Kaj pa ti iščeš v Trstu?"

Lenčka se je zdržnila in začudeno pogledala človeka, ki jo je ogovoril.

"Jej, jej, Spulerjev Tine iz Breznice, ne? Saj so res pravili, da si v Trstu pri železnici, a kdo bi pričakoval, da se bova srečala! Kako sem vesela, da vidim domačega človeka tukaj! Nekega bolnika imam v tržaški bolnici, pa sem ga prišla obiskat. Morda bom kar tukaj ostala."

"Pri Jožetu, ne?" se je nasmehnil Tine.

"I kaj veš?"

"Priateljca sva z Jožetom in mi je vse zaupal. Tudi jaz sem namenjen v nedeljo k njemu, če ne bo do tedaj že iz bolnice. Čul sem, da se dobro zdravi. Če bi ne imel sedajle nastopiti službe, bi jo kar s teboj mahnil v bolnico. Poprašala boš, kje je bolnica, saj ne bo težko najti. Vsak otrok ti bo lahko pokazal. Ako ostaneš v Trstu, se bomo itak še videli. Boš pa povedala, kaj je kaj novega v domačem kraju. Na svidenje!"

"Na svidenje, Tine!"

Tine se je obrnil in krnil čez tire proti kurilnici. Lenčka pa v veliko kolodvorsko vežo in od tam na ulico.

Brez večjih težav in zaprek je našla pot do bolnice in vprašala vratarja, če sme obiskati bolnika. Vratar jo je poučil, da so obiski v bolnici dovoljeni šele popoldne in da pred dvajseto uro ne more nikogar pustiti noter. Zastonj je morala Lenčka ostati pred vrati. Počasni korakov je taval po ulicah in se držala vedno v bližini bolnice. Čim je odzvonilo po cerkvah polnoč, je bila že zopet pri vratarju, ki je baš govoril z nekim gospodom. Vljudo je prosila vratarja, če bi ji povedal, na katerem oddelku leži Jože Poznik. Ko je neznanec čul ime, ki ga je povedala Lenčka, je pristopil k njej in osuplo vprašal:

"Ali niste dopotovali s Kranjskega, gospodična?"

"Da, tam v Trzihu sem doma," je skromno odgovorila Lenčka.

"Potem pa kar z menoj! Tudi jaz grem k Jožetu."

"Ali ga poznate, gospod?"

"Saj pri meni stanuje in tudi v arzenalu sem njegov delovodja. O, to se bo Jože razveselil!"

"Kako srečno naključje," se je razveselila Lenčka. "Prosim vas, gospod, spremito me k njemu!"

VII.

Svidenje

Kdo popiše Jožetovo presenečenje, ko je uzril med vrati Primčev in Lenčkin obraz! Najrajši bi bil planil ljubljenemu bitju naproti in ga objel. Toda premagal se je, ker je vedel, da bi se v navzočnosti ostalih bolnikov kaj takega ne spodobi. Kakor omamljena je Lenčka z močno utripajočim srcem pristopila k bolniški postelji svojega izvoljenca in brez besed strmela vanj.

"Lenčka, hrepenel sem, da bi prišla, a pričakoval te nisem!" je šepetal Jože in ji ponudil zdravo roko. "Kako srečen sem, da te imam ob sebi. Saj boš ostala tu in se ne vrneš več domov."

"Kako je s tvojim zdravjem, Jože?" je skrbela Lenčka.

"Hvala ti, za skrb, Lenčka, mnogo bolje je že. Danes so mi izpuli šive iz zaceljene rane. To je zelo bolelo, bolj kot tedaj, ko so mi rano šivali. Jedva sem se premagal, da nisem zarjul od bolečine. Teden morda bom še imel roko v gipsu, potem pa bom zopet sposoben za delo. A kako, Lenčka, da se si oddolila za tako daljno pot?"

"Vprašaj, Jože? Pisala sem ti, v kakšnih razmerah živim in da mi doma ni več obstati. Neprestano me je vlekle za teboj, dokler se nisem naposled oddolila. Šla sem z materinim dovoljenjem in ti prinašam njene pozdrave. Dopovedala sem stari revi in razumela me je, daš ji bo hudo brez mene. Mati je in veš ji je do moje sreče kot do vsega na svetu. Moja sreča pa si ti, ljubljani. Delala bom in tudi trpeti sem pripravljena, samo da bom v tvoji bližini."

"Lenčka, kako te ljubim!" je šepetal Jože in s solznim pogledom pobožal cvetoči dekletov obraz.

"Veliko družbe imaš. Kdo so ti ljudje, ki mirno leže na posteljah? Joj, kako blede obraze imajo!" se je plašno zgrozila Lenčka, ki ni še nikoli videla toliko bolnikov naenkrat.

"To so same žrtve dela," se je oglašal Primčev, ki je doslej molče stal ob vnožju Jožetove postelje. "Večinoma tovarniški delavci, ki so se pri delu ponesrečili. Na ta oddelek pridejo ranjenci in pohabljeni."

"Ali je tako nevarno delo po tovarnah?"

"Odkar poznamo stroje, je za tovarniškega delavca vedno več nevarnosti, da se ponesreči. Včasih je temu krivo nezgodne varnostne naprave in priganjanje pri delu, še večkrat pa okolnost, da postavijo k stroju delavca, ki je stroja premalo vajen. A delavec mora sprejeti delo, kakršnega mu odkažejo, sicer ga ne morejo več rabiti."

"Pa gospodar vsaj skrbi za delavca, ki se je ponesrečil pri njem. Ne? Jože, ali te tvoj gospodar kaj običe, ti kaj prinese?"

Bridek nasmeh je spreletel Primčev obraz, Jože pa je odgovoril:

"Lenčka, moji gospodarji so veliki gospodje, ki pač lepo skrbijo drug za drugega med seboj, a ponesrečen delavec jim je kakor pokvarjeno orodje. Zlomljeno rovnico vrže v staro šaro in gleda, da si nabavi novo. Podobno je z nami delavci. Saj še tedaj, ko si zdrav in pridno delaš, ne pride vsemogočni gospodar blizu, da bi te pohvalil in privoščil prijazno besedo. V takih podjetjih kakor je ono, kjer delam jaz, so si delavci in gospodarji večni tuji. Naši neposredni gospodarji so priganjači, ki so bolj plašani kot navadni delavci. Jaz sem imel srečo, da sem naletel na plemenitega človeka, kateremu sem pri delu podrejen. Gospod Primčev, koliko hvaležnosti vam že dolgujem! Bodite uverjeni, da vas moji tovariši v arzenalu nič manj ne spoštujejo kot jaz."

"Moji dragi Jože, nič več ne storim kot to, kar je moja človeška dolžnost. Še ni dolgo tega, ko sem opravil jaz isto delo kot ti in so drugi tovariši. Poznam trpljenje in usodo izkoriščenega delavca, zato razumem njegov položaj. Priznam, da sem si radi tega že opevan napokal nenaklonjenost svojih gospodarjev, toda niso me upali odstraniti, ker je delavstvo na moji strani in mi zaupa. Moram pa vestno paziti, da se vrši natančno po zahtevah uprave podjetja, sicer bi pri najmanjši priliki izgubil službo. Delavci to vedo, zato ščitijo mene, jaz pa njih in smo dobri prijatelji."

(Dalje prihodnjik.)

po dneve in ur do prvega črta na koledarju pisarniških."

Hihi! Pa je le gospod Tone Podlesnik tič. Vsi ljudje bi drugače zapravljali svoj prosti čas. Našli bi si prilike in lovili prilike, kjer se lahko kaj dobi kar čez noč. So na primer ženitve, kjer ni potreba razen dobre obleke in čednostnega nastopa imeti prav nič. Ali me zdaj razumete? Človek živi, ako živi tako kot življenje zahteva, ne pa za lepe stvari, za načela, ideje in druge take umetnosti.

Človek živi ...

Pst. Molčite, gospa! Vino to ni. Nekaj se godi, česar doslej še nisem poznal. Nekaj se je zgodilo z menoj. Jasn mi ni. Toda takole nekako bo, da sem nekeje denar dobil in ga večeraj zapravil.

Bil je velik, velik praznik je bil. Pa vendar ni ... Ne, danes je sredo. Večera, večeraj sem pil, večeraj je bil tedaj torek. Ob torčih ne videm veselih ljudi. Ali pa je bila na vse zadnje vendar le res nedelja. Praznik je morda bil, ko se človek posveča bogu in pri kozarcu razveseli.

In zdajle gospod Podlesnik čepi in bulji z očmi, pa ugišlje. Kod se je vzelo to, da je bil večeraj praznik, ali vsaj to, da ima on že vse božje jutro tak blažen občutek, da je bil večeraj praznik.

Bil, bil, bil!

Vsi znaki kažejo, da je bil. Tako nečnega občutja ni gospod Podlesnik doživljal že dolgo let, posebno pa ne v poslednjem času, v brezposelnosti, ki je bila doslej zanj pravi pek. Nekoliko je pohabljen socialni čut takozvane ljubezni do bližnjega se mu je okrepil in se pretil, razil v gorečo ljubezen do vseh ljudi, vseh stvari, do vsega dobrega in zlega, da je le tako, da on, gospod Podlesnik, še živi, živ in zdrav. Še preveč zdrav. Gospod Podlesnik bi najrajši poskočil, četudi zadene z glavo v strop nizke čimne, kjer mu daje tuda jesti prežganko naobraženega proletarca.

Polagoma se mu v glavi iskri. Resnično: navaden delavnik je bil večeraj, nič posebno lepega ni v njem doživel, ničesar za svojo rešitev ni bil ukrenil. Saj je ves dan molil vse štiri od sebe, da bi našel kje spet kaj zasluga. Z denarjem se mu je bil vrnil pogum. Vse se je prebudilo v njem. Vest je začela kljubovati, četki so padali na srce, z veliko točnostjo so se spuščali udarci nanj in on se je branil. Z velikanskim užitkom si je ogledoval vse izgovore, ki si jih je bil izdelal v nemirnih nočeh, da si sam svojo nesposobnost za življenje prikrije in oprosti. Te izgovore je pretehtal v roki, spopolnjeval jih je in si z milim nasmehom odpustal, ako so prihajali namesto kristalov na dan samo spački in nečiste snovi. Da, še celo spačkov je bilo malo. Ti so znak posebne življenjske moči, kakršne Podlesnik nima. Tako na primer on nikoli ne bi mogel postati iznajditelj; nič pametnega mu ne pade v glavo. Zvečer je šel brez službe seveda in brez upanja, ter je denar — tistih šest kovačev — zapil. Prav klavrn dan je bil torej.

Hop! Stojte ljudje, nebrizniki! Ni res, da bi Podlesnik ne bil iznajditelj. Prav to, da je zvečer, ko je bilo res vsega konec, šel in denar zapil, to je bila iznajdba.

Danes se vse kadl. Razkadilo se je kakor megla pred pomladanskim solncem. V duši je praznik, ki prekipava čez in čez. Zvrhana ga je.

O, ti uboga duša! Pa ne da bi se bila tako visoko dvignila zgolj z vsem svojim poslednjim naporom, a poslednjim poskusom notranjih sil, preleteti ta jarek, ki mu pravimo zemlja, priroda, dom, svet lažnih predstav. To bi ne bilo prav. Ne, ti mi še više, krepkeje vzetih in pogledaš, kje, kako je s tem praznikom, da je zasvetil preko noči. Pogledala bova. Ze vem. Tudi ti se ne daš varati od lažnjive lesti. Ta praznik je bil resničen. Daleč nekeje leži, v mladostni pokrajini, in je vstal, zrastle iz razvalin pa se povrnil k meni. Praznik, ki je združil v sebi sto in sto lepih neizpraznjenih dni, sto in sto otroških, kmečkih nedelj. In tako je ta dan, ki se preliva po krvi zdajle,

ta in ta in ta in vsi skupaj, kot en praznik za vse življenje. Tisti — ko sem jaz, mladi Podlesnik, prvič krokal, se prvič od veselja napil in drugo jutro pod silnim mačkom občutil še enkrat in še lepše ves praznik, ves prejšnji dan.

Pa tudi to še ni natanko isto. Glavno je to, da na dan, ki mu pravimo praznik, ničesar ne delaš, a vendar nimaš občutka brezposelnosti.

Tako je, moj ljubi Podlesnik; iz svoje mladosti si pil. Zda pa pomisli, v čem je Tvoja iznajdba? Ni je. Nikjer je ni. Kaj je bilo danes a teboj, da nisi nekoč resnično živel, resnično doživljal praznika? Kaj bi ti bilo ostalo od alkohola in iznajdljivosti? ...

Doživel si to in to je vse. Tvoj prebujeni razum, tvoja duša pa zdaj vprašuje, ki je bila močna in je zato zmagovita: Kaj bi bilo, ako ne bi bil nekoč doživel? Kaj bi bilo s ljudmi, ako ne bi bili nekoč doživeli praznikov?

Tole je misel, Podlesnik! Tole je misel:

Kaj bi bilo z ljudmi, ako ne bi doživljali praznikov?

France Podlesnik, vstani in hodi!

Slika v Berlinu

600.000 ljudi brez dela in jela

V Berlinu je že danes nad 400.000 ljudi brez posla, v dveh mesecih pa bo to število brez dvoma poskočilo na 600.000. Prehrano te brezposelne množice olajšuje zaenkrat še podpora za brezposelne, toda ta sredstva bodo kmalu pošla. Trenotno se da revščina še nekako prenašati, dokler imajo ljudje še obleke in obute vsaj za sile. Toda tudi tega bo zmanjkalo in revežem se ne obeta nič dobrega, ker tudi javne blaginje nimajo več denarja za pomoč.

Zato pa so v Berlinu vlomi v trgovine z živili in tatvine na dnevnem redu, tako da imovitejši sloji s strahom pričakujejo, kaj bo zima prinesla.

V tej stiski more pomagati le zasebna dobrodelnost in ta je res izobno organizirana. Vojaški oddelki obiskujejo vsak dan vse hiše po "imenitnejših" ulicah s težkimi tovornimi vozovi in darili kar dežuje, tako da jih morajo dostikrat po dvakrat na dan odpeljati. Darujejo obleke, obuvale, knjige, perilo, — a vse še dobro ohranjeno. Mnogo pa darujejo tudi velike krojaške in čevljarke tvrdke, tako da upajo, da ne bo ostal noben revež brez obleke.

Dajejo pa tudi v gotovini mnogo. Ena sama velika tvrdka je nakazala odboru "zimске pomoči" 250.000 mark! Podpor pa ne dele v gotovini, ampak kupujejo le obleke in živila in kurivo.

Posebno pozornost pa obrača odbor in za združeno berlinsko

časopisje na "tihe" reveže, ki nimajo poguma, da bi svojo revščino javno priznali. Takih revežev pa je mnogo. Nedavno je prišel v konkurz neki bankir, znan kot velik poštenjak, ki pa je pač imel neurečo. Ko so se zbrali upniki k poravnavi, so ugotovili, da je bankir sam v silni stiski in namesto da bi oni od bankirja kaj dobili, so sami zbrali zanj za prvo silo 300 mark ...

Zato pa ni čudno, če tudi nemška vlada vedno in vedno opozarja na veliko nevarnost bodoče zime za Nemčijo.

Razne zanimivosti

Napoleonovi dolgovi

O Napoleonu so zgodovinarji napisali že dosti knjig in ni je skoro podrobnosti iz njegovega življenja, ki jo ne bi bili tudi tam omenili. Nihče pa ni še povedal, da je Napoleon umrl, ne da bi bil poravnal neki mali dolg: 60 frankov!

Te dni pa je francoska vlada odkovala gledališko igralko Vorma-Barette z redom častne legije. Ta igralka pa je vnukinja tistega moža, pri katerem se je Napoleon zadolžil za 60 frankov.

L. 1793. je namreč igralkin stari oče Barette odprl v mestu Avignonu malo kavarno. Takrat pa je tedanja francoska vlada — konvent — poslala v južno Francijo manjši oddelek, da zahteva, ki se je začel pojavljati v teh krajih. Med častniki tega vojaškega oddelka je bil tudi mladi Napoleon, ki je takrat po veljeval 4. topniškemu polku. Nekega dne je naletel Napoleon na tri uporne meščane, ki jih je začel kar v kavarni poučevati o njihovi dolžnosti do države in vlade, in možje so ga ubogali. Od takrat naprej pa je začel Napoleon obiskovati kavarno g. Barette kot stalen gost, bil pa je vedno tako "suh", da ni nikoli nič naročil, ali pa na up. Ko je iz Avignona odšel, je zapustil v kavarni 60 frankov dolga. Mladi Napoleon si gotovo ni nikdar mislil, da se bo za njegov neplačani dolg kdaj izvedelo in sicer baš ob odlikovanju potomke njegovega upnika z redom, ki je bil on sam ustanovil.

Dobro ženit

Češki listi pripovedujejo o brem ženinu to-le zgodbo: Delavec, ki prebiva blizu Prage je hotel poročiti. Na dan roke je bilo za ga in iskali so ga tudi in tudi svatje so se krali, samo ženina ni bilo od kod. Iskali so ga in iskali ali ga niso. Šele naslednjega so ga našli v slami na sked, toda možakar je bil tako viden, da je moral spati še naslednjih 24 ur, predno je mogel vstati.

Avtomobili v kaznilnici

V kaznilnici v Maldstone v Angliji, kjer so zaprti le teški činci, so te dni pripeljali avtomobile vseh vrst, da seznanijo kaznjence z napredkom moderne tehnike. Razkazali so jim vse vrste avtomobilov. Gledati pa so se li avtomobile le oni kaznjenci, se dobro obnašajo. Med kazenci je bil tudi bivši finančnik, ki je prej imel sam avtomobilov nič koliko.

ZA PRAZNIKE

Skupno potovanje

Ako ste namenjeni za božične dni v stari kraj, tedaj je v vašem interesu, da se pridružite svojemu jakom na glavnem božičnem potovanju Slovencev na 11. Nudijo se vam izredne ugodnosti. Tako pišite za vsa potrebna pogoja na spodnji naslov.

Denarne pošiljke

Božič je čas denarnih pošilk v vaš kraj. Ako le morete, se spote potrebnih svojcev s primernim, četudi majhnim; vsak dolga dobrodošel. — Naša denarna nakazila so pošiljana po naši trdki, hitro in zanesljivo dostavljena v vaš kraj, pa bodisi že v dinarjih, dolarjih ali drugi valuti. Vsa pisma in druge pošiljke nam pošiljajte na:

LEO ZAKRAJSEK

630—9th Ave. New York, N.Y.

Naročite Mladinski najboljši mesečnik za vensko mladino!

DVA VELIKA BOŽIČNA IZLETA v domovino

... s skupnim prekomornim parnikom

"PARIS" 1. decembra

pod posebnim nadzorstvom g. LOUIS GOLDBERG in našega New Yorkskega agenta

"ILE DE FRANCE" 11. decembra

pod skupnim vodstvom g. JOSEPH MAJDECA in našega urada Božičnega agenta

NARAVNOSTNO DO HAVRE

Hitro — Udobno — Pošteno — Izredna cena

NIZKA CENA V OBA KRAJA DO LJUBLJANE IN NAZAJ

"Paris"\$182.00

"Ile de France"\$186.00

Frankirajte ali zalo rezervacijo pošilj. Vprašajte našega bližnjega zastopnika ali posrednika.

FRENCH LINE

213 North Michigan Avenue Chicago

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA

Ivo Grahor:

PRAZNIK

"Kaj je bilo?" Podlesnik sedi na robu svoje brezposelnosti in si ma ne očel.

— "Kaj je bilo? Ali se mi je sanjalo?"

Kljub neprespanosti in dokaj krepkemu mačku, ki rad spremeni jutro po preteklih nočeh, se mož kar ne more načuditi sebi in svoji predobri volji. Ta se ga polahča. Ej, pa je toliko stvari, bolj verjetno njemu namenjenih kakor pa dobra volja. Po najskromnejši oceni je na svetu vse polno skrbi, križev, težav in misli, gotovo pa je ena, v presneto nevarnem sorodstvu z njim: kako bo Podlesnik, ta reduciraneec, izvržek uglednega uradniškega stanu, živel, a čim poplačal dolgove, hrano, stanovanje za štiri minule mesece, kje najde službo, si ohrani dekle in spet nabere poguma zato, da se poroči. Vsaj to.

Stoj! Tako lahko te stvari niso, gospod Podlesnik! Preveč samozavestna lahkomišljenost govori iz teh skromnih načrtov, ki jih vi imenujete skromne.

Zdajle, ura bo deset, se odpro duri, v sobo bo stopila gospodinja, pogledat, kako živite, sum-

ljivi gospod najemnik prelepe zunanosti, ki se o vas šušlja, da čisto mislite na samomor. Le nikar se ne delajte, kakor da hočete še živeti, in plačajte stanarino, najprej zaostanek, ako imate s čim, in lepo čakajte doma, morda pride deklet, pokličejo vas znova v službo, pa bo tako za oba najbolj varno, bolj ko pa da hodite v tem položaju okoli deklet, ki mlademu človeku mešajo pamet in ga navažajo k nepoštenim mislim na smrt.

Iz tega, da vam odkrito povem, ne bo nič. Plačajte prej, kar je med nama in potem lahko poberte svoje stvari, pa se kar izselite na predmestno polje. Bo manj nepotrebnih stroškov. Vaše dekle lahko živi brez vas; gotovo ni toli neumna. Rodbina, otroci so drage stvari. Morda mislite in sanjate celo o majhnih hišici, kar je prav kranjska navada-razvada. To si pa kar iz glave izbršite in pogledajte, koliko je na svetu stvari, ki bi morale biti, pa jih ni.

Haha, lep. Zep imate še tudi raztrgan. Nikarte toklikrat posegati vanj; vem, da nimate v njem belica, ker bi ga bili gotovo zapili sinoci. Pa še tole: Ne butajte z glavo, kadar prihajate pozno domov in se več ne zavedate njene prave odpornosti zoper zunanji vpliv realnih pred-

metov in realnih stvari. Tole na primer ni zid, ampak navadna stena za spalnice mirnih ljudi. Pri meni ste si najeli spalnico, razumete? — ne pa prostor za razbijanje glave, kako bi vam bolje kazalo nihati med življenjem in smrtjo. Le pomislite! Na svetu je 20 zapisanih milijonov brezposelnih ljudi. Temu pravimo gospodarska kriza. Toliko sestranih in na vsakega še po pet otrok. Vi pa si domisljujete, da ves svet čaka samo na vas. Brezposelnost je poklic, ljubko moj. Brezposelnost je poklic! Vi morate nekaj delati! Brez dela ni jela. Delati in ne obupati ali kakor že pravi Carlyle. Mlad človek si mora znati pomagati naprej. Ni to tako lahko, kakor si vi mislite s svojim sveženjem zanikrnih spričeval.

O! Val ste študirali. A samo za to, da bi lepo pupcali in papcali, kar kmet pridela in delavec naredi.

Niste pomislili, da to ni nič, da je vladar sveta denar, ki ga vi nimate. Včasih je bil uradnik gospod, kakor častniki. Ampak tistih časov več ni. Vi jih ne boste priklili. Vse to je že za deveto goro. Naučiti se boste morali česa drugega, ko zgolj prazne vrste šteti in dekleta loviti